

Jan H. de Groot

Bergdorpen in Zuid-Frankrijk

Het is blijkbaar een gewoonte der menschenkinderen in de landen, die in het kostbaar bezit van een berggebied zijn, om hun huizen tot dorpen en stadjes te vereenigen welke in de beschutting der dalen opgetrokken zijn. Het ligt ook voor de hand, zal men zeggen. „Dalen” sluiten voor ons begrip, veiligheid, beschutting, rust in zich, benevens lieflijkheid en schoonheid.

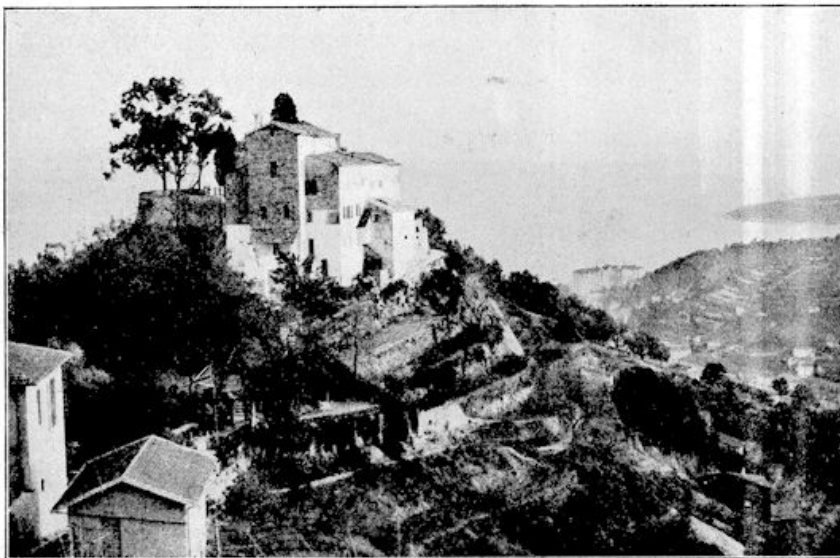
Echter hier in Zuid-Frankrijk doet zich het merkwaardig verschijnsel voor, dat de bergdorpjes, zoowel enkele kilometers uit de kust, als diep in het achterland, bij voorkeur op de toppen der heuvels zijn gebouwd, waar de huisjes over en op en tegen elkaar, elke beschikbare ruimte hebben ingenomen.

De oppervlakkige beschouwer vindt dat prachtig, want vanuit deze „raven-nesten” is het uitzicht wonderschoon in de omliggende dalen vol wijnstokken, citroen, sinaasappelenboomen en palmen en dikwijls tot op de verre zee, die

blauw en blinkend een wijde uitgestrektheid te overzien laat. Maar de mensch, die zich afvraagt waarom ter wereld de menschen zich de ontzaglijke moeiten hebben getroost om op deze uiterst ontoegankelijke rotstoppen hun woningen te zetten en het bouw materiaal te sleepen, komt vroeger of later tot de conclusie dat een bittere noodzaak de drijfkracht tot deze hachelijke ondernemingen is geweest. Bittere noodzaak.

We leven hier in een der oudste bewoonde gebieden der wereld. Enkele jaren geleden zijn, in een rotskloof vlak aan zee, skeletten gevonden van menschen en dieren die in een oertijd geleefd hebben. Reuzenmenschen.

Het goed geconserveerde geraamte van de volwassen man is reeds 2 meter lang. De borstkas is breed, en de been-deren zijn groot en sterk. De schedel is merkwaardig klein voor de lengte van het lichaam, het voorhoofd laag, de tanden snijden niet langs, maar

Het klooster „l'Annonciate” op de heuvelrug tusschen de Borrigo en Careï-Vallei ten Noorden van Menton.

Thans slingeren
nuchtere autowegen
hun asfaltdek naar
boven.

bijten op elkaar, hetgeen wijst op een gebruik van andere voedselgerechten, dan die welke de mensch van onze eeuw pleegt te nuttigen.

Indien wij ons voorstellen dat om dit skelet eens levend en sterk vleesch heeft gezeten, dan staat het wel ongeveer vast dat deze oervader van een ontstellende kracht en grootte moet zijn geweest, echter daarbij voorzien van een niet al te zeer ontwikkeld stel hersenen. Trouwens, in die dagen scheen het volstrekt onnoodig te zijn, rekenen, schrijven en lezen te leeren. Belangrijker was de kracht van arm en beenspieren, want de strijd om het bestaan in de oerwouden, temidden van geweldige dieren, waar de gevonden beenderen van reuzelolifanten, beeren, wolven, zwijnen en dergelijke lieflijke viervoeters, van ge-
tuigen, moet buitengemeen zwaar zijn geweest, temeer daar de menschelijke wapens slechts bestonden uit knuppels en lanssen voorzien van een scherp geslepen steen. Deze menschen leefden in hollen.

Van huizen bouwen was natuurlijk geen sprake en aan het bouwen van dorpen op bijna ontoegankelijke berg-
toppen zullen deze lieden wel niet hebben gedacht. Dat was het werk van latere, veel latere bewoners, die wel over heel wat meer verstand beschikten,

maar de wilde strijdvaardige natuur van hun oervoorvaderen toch aardig hadden behouden. Het valt tenminste

Gorbio. De huizen zijn op en over en tegen
elkaar gebouwd.

te veronderstellen dat zij vanuit hun hooggebouwde dorpen heel wat makkelijker naderende vijanden konden bespieden dan in de onoverzichtelijke beschutting der dalen.

Dit alles wijst op hevige, onrustige tijden, vol oorlogen en gewelddadigheden. Mogelijk hebben de bewoners uit deze tijden aanvankelijk aan de lieflijke kust der Middellandsche Zee gewoond, maar de gevaarlijke invallen van zeeroovers dreven de menschen langzaam maar zeker in het binnenland terug. De geschiedenis verhaalt ons dat de Noormannen tot hier hun plunderstochten uitstrekten.

En de Romeinen hebben op hun veroveringstochten geweten, hoe moeilijk deze volkeren te bestrijden en te overwinnen zijn geweest, beveiligd als ze tenslotte waren in hun welbeschutte, hooggelegen en bijna onbereikbare bergdorpen. En uit deze tijden stammen de thans voor onze westersche begrippen zoo onbegrijpelijk gelegen nederzettingen.

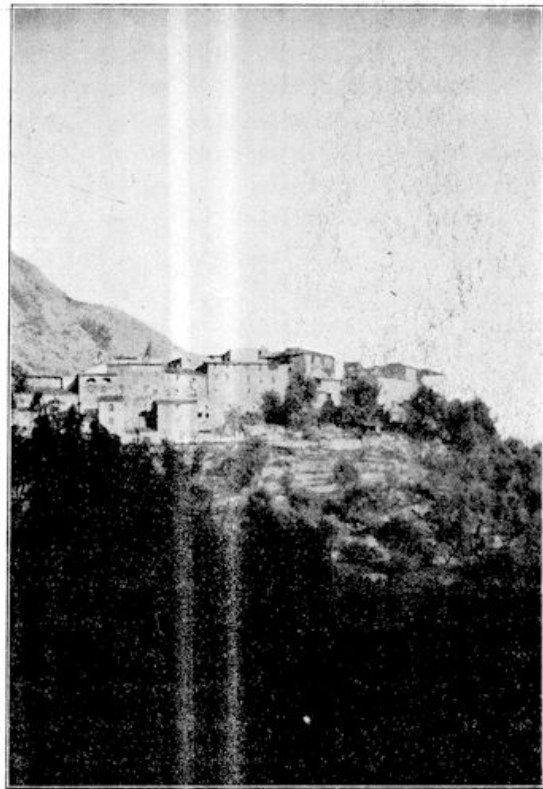
Later zullen meer vredelievende en van meer economische, dan oorlogszuchtige inzichten getuigende overwegingen hebben gegolden om op deze dag de „ongelegene” oorden te handhaven.

De bebouwbare grond namelijk is maar zeer beperkt, daar de berggrotsen der Zee-Alpen zich tot aan het groote blauwe Water uitstrekken. Op de hoogekale bergtoppen namen de huizen geen bouwgrond in beslag, en men was tenslotte door de gewoonte van eeuwen vertrouwd geraakt met 't gebruik der steile rotspaden.

Maar de oorsprong dezer „ravennesten” ligt in de vijandschap der menschen. Als de mensch van thans deze dorpen bezoekt staat hij verblijft van de volte. Bij elk plekje en hoekje is uitgebuit. De nauwe straatjes, waar de zomersche hitte geen toegang heeft, voeren de bezoeker in een doolhof van huizen en deuren en trapjes.

Er is echter iets dat ik betreur, schoon geen enkele der dorpsbewoners mijn verdriet zal deelen.

Vroeger, d.w.z. nog maar enkele jaren

Gorbio op haar hooge heuvel

geleden, waren de „ravennesten” nog echte bijna ontoegankelijke oorden, waarheen 'n paar nauwe, steile bergpaden leidden.

Een tocht langs zulk een pad door de prachtige bosschen aan de bergwanden was een sprookje op zich zelf.

Thans slingeren nuchtere autowegen hun asfaltdek naar boven.

Tengerieve van de bewoners, natuurlijk, maar toch een teleurstelling voor de romantische mensch, die beu van het Boulevardgedoe der badplaatsen de vluchtnam naar de stille, ruige rotspaadjes welke hem door een prachtige natuur in de pitoresque bergdorpen bracht, veilig voor claxons plusfour, uilenbril en lippenstift.

Grimaldi — Sainte Agnès — Gorbio — Eze — Gourdon verlost uit uw kostbaar isolement.

Gelukkig? . . . . Mogelijk.

Maar ik betreur het uit de grond van mijn hart.